

NOUA STRATEGIE EUROPEANĂ PENTRU CREȘTERE ECONOMICĂ ȘI OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ (**EUROPA 2020**): OBIECTIVE, INSTRUMENTE DE MONITORIZARE A IMPLEMENTĂRII, RESURSE NECESARE

Echipa de cercetare:

- **Ene Dinga**, prof.univ.dr., cercetător științific, Academia Română; dir.gen.adj., Institutul Bancar Român – *coordonator*
- **Gabriela Prelipcean**, prof.univ.dr., Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava – *membru*
- **Camelia Băltărețu**, cercetător științific, Academia Română – *membru*

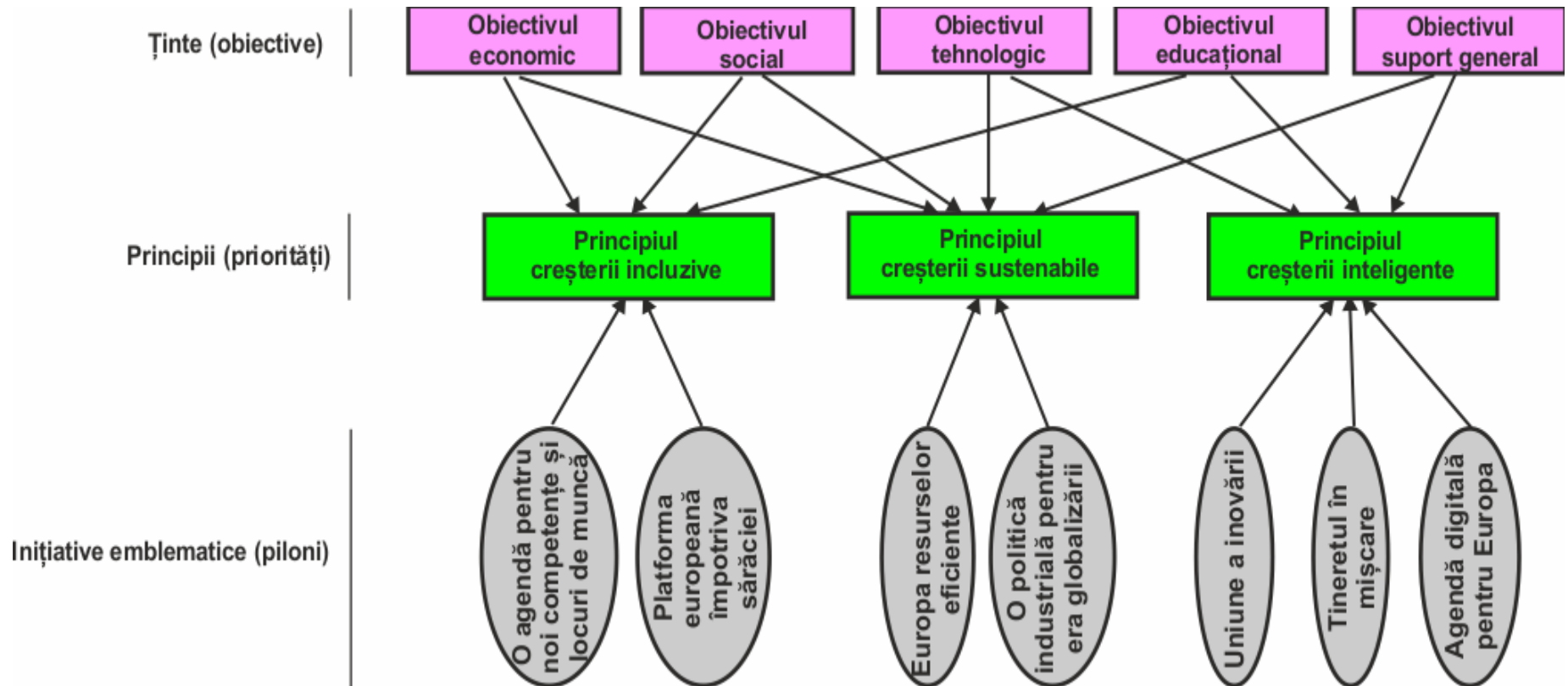
Sumarul prezentării

- **Obiectivele studiului (1 slide)**
- **Ținte (obiective) – principii (priorități) – inițiative emblematică (piloni) în Strategia Europa 2020 (2 slides)**
- **Sistemul causal în implementarea obiectivelor Strategiei Europa 2020 (1 slide)**
- **Principalele rezultate ale studiului (3 slides)**
- **Trei condiții de succes al implementării Strategiei Europa 2020 (2 slides)**
- **Trei vulnerabilități potențiale în implementarea Strategiei Europa 2020 (3 slides)**

Obiectivele studiului

- **evaluarea semnificației naturii țintelor și a valorii cuantificate a acestora**, așa cum au fost ele stabilite prin documentul „Europa 2020 – o strategie europeană pentru o creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii”;
- **evaluarea fundamentării valorii nominale a țintelor naționale** aferente țintelor din Strategia europeană, la orizontul anului 2020, precum și a traiectoriilor programate pentru atingerea valorilor finale;
- **propunerea unei structuri adecvate a Programului Național de Reforme**, care să răspundă cerințelor de implementare coerentă, consecventă și predictibilă a țintelor naționale;
- **propunerea unui mecanism instituțional de pilotare** continuă a procesului de implementare, monitorizare, evaluare de etapă și raportare cu privire la realizarea obiectivelor conținute în Programul Național de Reforme;
- **identificarea unui mecanism de corelare a obiectivelor din Programul Național de Reforme cu cele din Programul de Convergență**, care să asigure coerența, consistența și convergența celor două programe strategice naționale

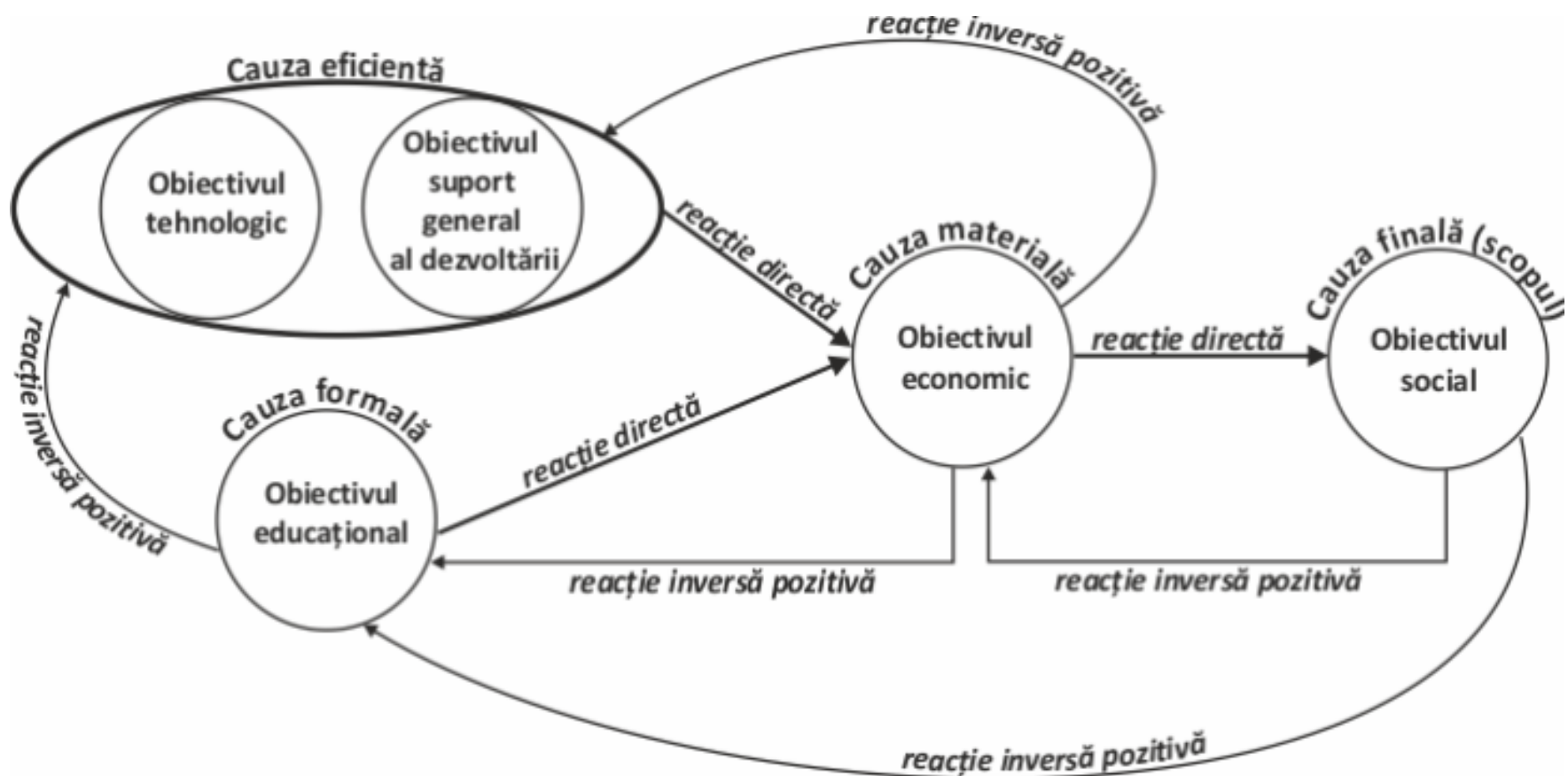
Ținte – principii – inițiative emblematice în Strategia Europa 2020 (1/2)

Ținte – principii – inițiative emblematice în Strategia Europa 2020 (2/2)

- obiectivul **economic**:
  - **rata de ocupare**: 75% (în intervalul de vârstă 20-64 ani);
- obiectivul **tehnologic**: trinomul "20x20x20":
  - **reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră** cu 20% (față de 1990)
  - **creșterea eficienței energetice** cu 20% sau scăderea consumului de energie cu 20%
  - **creșterea ponderii surselor regenerabile de energie** în consumul final brut de energie la 20%;
- obiectivul **social**:
  - **scăderea numărului persoanelor expuse riscului sărăciei** cu 20 milioane (reducerea cu 25% a numărului persoanelor cu risc de sărăcie);
- obiectivul **educațional**:
  - limitarea la **max. 10%** a ratei părăsirii timpurii a școlii
  - atingerea ponderii de **min. 40%** a populației care absolvă **învățământul terțiar** sau echivalent și are vârsta cuprinsă între 30-34 ani;
- obiectivul **suport general al dezvoltării**:
  - **ponderea fondurilor totale (publice și private) alocate cercetării-dezvoltării**: 3% din PIB

Sistemul cauzal în implementarea obiectivelor Strategiei *Europa 2020*

Principalele rezultate ale studiului (1/3)

1. De natură conceptuală

- **cele cinci obiective** ale Strategiei Europa 2020, **sunt consistente între ele** (două câte două și pe ansamblu), generând cercuri „virtuoase” care conduc la potențarea reciprocă a țintelor;
- **realizarea unor ținte** (output-uri) **se constituie în resurse** (input-uri) **pentru alte ținte**, ceea ce asigură sustenabilitatea internă a ansamblului țăintelor stabilite în Strategia europeană;
- **procesul de convergență și procesul de îndeplinire a obiectivelor Strategiei Europa 2020 sunt interdependente** și vor fi analizate în mod corelat la nivelul Comisiei Europene, cele două documente fiind transmise simultan de statele membre;
- **realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020 își va subordona toate politicile publice la nivelul statelor membre și al Uniunii Europene** (ceea ce înseamnă că Strategia Europa 2020, respectiv **Programele Naționale de Reforme devin master-planuri pentru întreaga dezvoltare economică și socială a Uniunii Europene**, respectiv a statelor membre pe intervalul de timp 2011-2020);
- **obiectivele Strategiei Europa 2020 accentuează asupra semnificației finale, de natură socială, a tuturor rezultatelor obținute prin implementarea sa**, ceea ce materializează conceptul de „**conomie socială de piață**” prezent în toate documentele strategice ale Uniunii Europene, inclusiv în Tratatul de la Lisabona, care guvernează actualmente organizarea și funcționarea Uniunii;
- **viziunea propusă de Strategia Europa 2020 nu se mai referă la un status al Uniunii Europene la orizontul anului 2020** (așa cum făcuse Agenda Lisabona pentru orizontul anului 2010) ci doar **la obiectivarea celor trei priorități** care trebuie să ghideze dezvoltarea economică și socială a Uniunii (creștere inteligentă, creștere sustenabilă, creștere favorabilă incluziunii sociale);
- **coordonarea implementării Strategiei Europa 2020 este realizată direct de Consiliul European**, ceea ce indică asumarea la nivelul politic cel mai înalt a obiectivelor strategiei.

Principalele rezultate ale studiului (2/3)

2. De natură empirică

Nr. crt.	Obiectivul	Ținta	Valoare nominală Strategia Europa 2020	Valoare nominală România	Grad de îndeplinire națională a țintei europene - %
1.	Economic	Rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani - %	75,0	70,0	93,3
2.	Social	Reducerea ratei sărăciei relative - %	25,0	16,0	64,0
3.	Tehnologic	Reducerea ratei emisiilor de gaze cu efect de sera - %	20,0	20,0	100,0
		Creșterea ratei eficienței energetice - %	20,0	19,0	95,0
		Ponderea surselor de energie regenerabilă în consumul final brut de energie - %	20,0	24,0	120,0
4.	Suport general al dezvoltării	Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în PIB - %	3,0	2,0	66,7
5.	Educațional	Reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii - %	10,0	11,3	87,0
		Ponderea populației, în grupa de vârstă 30-34 ani, cu studii terțiare - %	40,0	26,7	66,7

Principalele rezultate ale studiului (3/3)

3. De natură instituțională

- realizarea țintelor naționale este condiționată de producerea a patru categorii de riscuri: blocaje, vulnerabilități, incertitudini și lag-uri (studiul identifică, pentru fiecare dintre cele opt ținte naționale, lista principalelor blocaje, vulnerabilități, incertitudini și lag-uri care trebuie gestionate;
- este necesară elaborarea nu numai a Programului Național de Reforme anual, dar și a unui **Program Național de Reforme de tip cadru**;
- este necesară elaborarea, anual, a **matricei de consistență dintre Programul Național de Reforme și Programul de Convergență**;
- este necesară crearea unei **direcții specializate, în cadrul Departamentului pentru Afaceri Europene**, care să fie dedicată elaborării Programului Național de Reforme și coordonării pilotării implementării acestuia;
- este de dorit crearea unui **Minister al Integrării și Afacerilor Europene**, care să înglobeze Departamentul pentru Afaceri Europene;
- este necesară crearea unor **unități de pilotare pentru fiecare țintă națională** în parte, la ministerele sau structurile guvernamentale responsabile de realizarea țintelor în cauză;
- este necesară realizarea a **patru evaluări de etapă** (în anii 2013, 2015, 2017, 2019) a realizării obiectivelor din Programul Național de Reforme – cadru;
- este necesară crearea unei **structuri independente de evaluare, monitorizare și raportare cu privire la calitatea elaborării și implementării Programului Național de Reforme: Consiliul Național de Reformă Economică și Socială (CONRES)**.

Trei condiții instituționale de succes al implementării Strategiei *Europa 2020* (1/2)

- „Decretarea” Strategiei *Europa 2020* drept **program master** de construcție instituțională a Uniunii Europene, în domeniul economic și social
  - subordonarea față de obiectivele Strategiei *Europa 2020* a:
    - politicilor comune ale Uniunii Europene
    - politicilor armonizate ale Uniunii Europene
    - politicilor naționale structurale
    - politicilor naționale de ajustare macroeconomică
  - adaptarea Pactului de Stabilitate și Creștere la obiectivele și logica Strategiei *Europa 2020*
  - asigurarea consistenței dintre *Strategia Europa 2020* și Pactul pentru euro plus
  - definirea procesului de convergență economică reală drept mijlocul instituțional crucial pentru atingerea obiectivelor Strategiei *Europa 2020*
  - asigurarea consistenței dintre *Strategia Europa 2020* și structura cheltuielilor bugetului european pentru perspectiva financiară 2014-2020
- Asigurarea anuală a **consistenței** dintre Programele Naționale de Reforme și Programele naționale de Convergență/Stabilitate:
  - **scop:** asigurarea non-contradictorialității dintre procesul de convergență economică reală și procesul de implementare a obiectivelor Strategiei *Europa 2020*
  - **autor:** Guvernele naționale
  - **modalitate de realizare:** întocmirea *matricei anuale de corespondență/consistență*

Trei condiții instituționale de succes al implementării Strategiei *Europa 2020* (2/2)

- Instituirea unui sistem *în doi pași* de monitorizare a progreselor:
  - elaborarea de **rapoarte anuale** de **progres** privind realizarea obiectivelor de etapă
    - **scop:** identificarea, în timp real, a blocajelor și a efectelor adverse
    - **autor:** Comisia Europeană, prin DGs care „furnizează” obiectivele Strategiei *Europa 2020*
    - **modalitate de realizare:** un *Consiliu European* dedicat exclusiv acestui scop
  - **evaluarea** bienală a implementării Strategiei *Europa 2020*
    - **scop:** realizarea ajustărilor normative, de mecanism și de resurse, impuse de desfășurarea procesului de implementare a obiectivelor
    - **autor:** un raportor individual, respectiv un co-raportor individual, numiți de președintele Comisiei Europene
    - **modalitate de realizare:** instituționalizarea *Forumului European Bienal* de evaluare a implementării Strategiei *Europa 2020*

Trei vulnerabilități potențiale ale Strategiei *Europa* 2020 (1/3)

- **Înțelegerea greșită a diferențierii obiectivelor naționale ca diferențiere cantitativă**
  - **Explicația:** Strategia Europa 2020 permite statelor membre să-și diferențieze obiectivele naționale funcție de două criterii: **a)** punctul de pornire în implementarea Strategiei; **b)** blocajele existente în creșterea economică și în finalizarea socială a acestei creșteri
  - **Riscul:** apariția unui paradox inter-strategic – implementarea obiectivelor Strategiei *Europa 2020* poate conduce la compromiterea procesului de convergență economică reală
    - paradox analog cunoscutului paradox Maastricht dintre convergența economică nominală și convergența economică reală
  - **Soluția:** în mod corect, diferențierea obiectivelor naționale trebuie înțeleasă doar ca ordonare diferită în timp a vitezelor de progres în atingerea aceluiași ținte cantitative la termenul final

Trei vulnerabilități potențiale ale Strategiei *Europa 2020* (2/3)

- mutarea accentului de la obiective la acțiunile privind implementarea obiectivelor
  - **Explicația:** o asemenea perspectivă este conținută, mai mult sau mai puțin explicit, în economia materialului disponibil în acest moment privind *Strategia Europa 2020*
  - **Riscul:** înlocuirea urmării scopului cu urmărirea mijlocului de atingere a scopului
    - perceperea mijlocului ca scop reprezintă, din punct de vedere praxiologic, o eroare de natură strategică
  - **Soluția:** ținta trebuie să fie reprezentată de materializarea obiectivelor stabilite, mijloacele de atingere a obiectivelor putând să sufere variații, substituiri, transformări

Trei vulnerabilități potențiale ale Strategiei *Europa* 2020 (3/3)

- autonomizarea excesivă a obiectivelor, prin conservarea naturii lor
  - **Explicația:** un obiectiv este considerat în sine, fără posibilitatea transformării lui, o dată realizat, într-un mijloc sui-generis pentru atingerea altui obiectiv
    - realizarea obiectivului este considerată a nu avea efect multiplicator în economie sau în societate
  - **Riscul:** irosirea unor resurse sui-generis de atingere a obiectivelor sau a diferitelor niveluri cantitative ale acestuia
  - **Soluția:** realizarea unui obiectiv sau a diferitelor stadii ale acestuia trebuie să fie transformată în resursă implicită pentru atingerea altui obiectiv sau pentru atingerea unor stadii ulterioare ale aceluiași obiectiv
    - aceasta implică o ordonanțare logică și cronologică a realizării obiectivelor (sau a diferitelor stadii ale acestora) care să permită, din punct de vedere praxiologic, transformarea reciprocă a obiectivelor în mijloace

Vă mulțumesc pentru atenție